

2. Ерастов Н.П. Культура умственного труда. Беседы о рациональной организации познавательной деятельности / Н.П. Ерастов. – Ярославль, 1973. – 192 с.
3. Ібрагім Ю.С. Фізіологічні основи організації розумової праці / Ю.С. Ібрагім // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: зб. наук. праць. – Київ-Запоріжжя : ЗОІППО, 2008. – Випуск 48. – С. 121-128.
4. Ібрагім Ю.С. Етапи формування культури розумової праці на основі ресурсного підходу / Ю.С. Ібрагім // Науковий часопис. НПУ ім. М.П. Драгоманова. Проблеми трудової та професійної підготовки: зб. наук. пр. – К.: Стиллиздат, 2009. – Вип. 7 – С. 74-83.
5. Кулько В.А. Формирование у учащихся умений учиться : [Пособ. для учителей] / В.А. Кулько, Т.Д. Цехмистрова. – М.: Просвещение, 1983. – 80 с.

УДК 378:373.3.091.12.011.3-051

Кропта Ю.В.,
студентка V курсу
факультету дошкільної,
початкової освіти і мистецтв;
Коваль В.О.,
кандидат біологічних наук,
доцент кафедри дошкільної
та початкової освіти
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна)

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В НУШ

На сучасному етапі розвитку суспільства, що характеризується інтеграцією нашої держави в європейські освітні, економічні й культурні

інституції, особливого значення набуває проблема підготовки фахівців, здатних виконувати свої професійні обов'язки на високому рівні. Приєднання України до Європейського освітнього простору ставить перед закладами вищої освіти нові вимоги до формування основ майбутньої професійно – педагогічної діяльності студентів, зокрема в аспекті організації освіти на засадах Концепції «Нової української школи». Майбутні вчителі мають свідомо реалізовувати основні принципи концепції, формувати інноваційний стиль професійної діяльності та створювати освітнє середовище, що сприятиме вільному розвитку творчої особистості дитини.

Науково обґрунтовані моделі та різні аспекти створення освітнього середовища (простору) загальноосвітнього і вищого навчальних закладів досліджували Л. Бельковець, А. Бондаревська, Н. Гонтаровська, Т. Ісаєва, О. Кіліченко, А. Мазуренко, В. Слободчиков, О. Смолінська, О. Федій та ін.

Водночас питання підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації освітнього середовища в процесі професійної підготовки повністю не досліджені. Аналіз літератури свідчить про те, що більшість майбутніх фахівців не усвідомлюють сутності освітнього середовища у навчально-виховному процесі, його значення, функцій, дидактичних особливостей, володіють обмеженим арсеналом методів його моделювання та організації.

Поняття «освітнє середовище» є досить багатозначним. Загальноприйнятим є розуміння освітнього середовища як сукупності об'єктивних умов, факторів, компонентів, що сприяють успішному функціонуванню освіти. [4, с. 235]. Категорія «освітнє середовище» використовуються, насамперед, у контексті соціально-педагогічних досліджень як єдність дій школи, сім'ї, поза-шкільних державних та громадських елементів, інформаційно-культурного середовища; по-друге, як сукупність матеріальних вимог відповідно до педагогічних, ергономічних, санітарно-гігієнічних принципів організації навчально-виховного процесу. На думку О. Писарчук «освітнє середовище – система

впливів і умов формування особистості, а також можливостей для її розвитку, що міститься в просторово-предметному, соціально-комунікаційному, психолого-дидактичному і пізнавально-мотиваційному компонентах» [2, с. 7].

Необхідною умовою підготовки майбутніх вчителів є відповідне спрямування змісту вищої освіти, зокрема, психолого-педагогічних і методичних дисциплін: «Загальні основи педагогіки», «Загальна психологія», «Вікова і педагогічна психологія», «Історія педагогіки», «Дидактика і педагогічні технології в початковій школі», «Теорія і методика виховання», «Технології навчально-виховного процесу в початковій школі», а також методики навчання освітніх галузей у початковій школі та педагогічної (виробничої) практики. Власне доцільним є належне ознайомлення студентів з технологіями розвивального навчання математиці, читання, української мови, природознавства, музики, інформатики, англійської мови тощо.

Результати аналізу навчальних програм професійної та практичної підготовки студентів свідчать, що професійна підготовка частково забезпечує необхідні передумови для формування готовності майбутніх учителів до організації освітнього середовища. Однак основні педагогічні курси не спрямовані на формування мотиваційно-ціннісного ставлення до ідеї організації освітнього середовища. Характерними недоліками у теоретичній і практичній підготовці студентів до організації освітнього середовища початкової школи є: недостатня спрямованість психолого-педагогічних знань на проблеми організації освітнього середовища початкової школи, коли знання залишаються продуктом засвоєння, а не засобом удосконалення педагогічної діяльності; слабка орієнтація у питаннях теорії і психології розвивального навчання та виховання.

На основі врахування специфіки діяльності вчителя початкової школи та аналізу літератури з даної теми було визначено педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації освітнього середовища, а саме:

- забезпечення позитивної мотивації до організації освітнього середовища, як засобу формування навчально-пізнавальної діяльності учнів початкової школи;
- використання потенційних можливостей змісту психолого-педагогічних та методичних дисциплін для формування комплексу дидактико-технологічних знань і вмінь, здатностей до інтеграції просторово-предметного, пізнавально-мотиваційного, психолого-дидактичного та соціально-комунікаційного компонентів освітнього середовища;
- створення інтелектуально насиченого середовища в процесі інтерактивної взаємодії суб'єктів навчання для набуття студентами досвіду формування освітнього середовища в початковій школи [3, с. 135].

Ці умови виокремленні з урахуванням необхідності формування у майбутніх учителів початкової школи провідних компонентів готовності до організації освітнього середовища.

Отже можна зробити висновок, що готовність студентів до організації освітнього середовища є інтегративною якістю особистості, що характеризується високим рівнем теоретико-методологічних і дидактико-технологічних знань та організаційно-педагогічних і діагностико-прогностичних умінь, позитивним емоційно-ціннісним ставленням до навчально-пізнавальної діяльності. Тож у зв'язку з реформуванням освітньої галузі важливим є подальше дослідження цієї проблеми та створення шляхів забезпечення якісної підготовки вчителів до організації освітнього середовища.

Використана література

1. Гонтаровська Н.Б. Теоретичні і методичні засади створення освітнього середовища як фактору розвитку особистості школяра: автореферат дис. ... доктора педагогічних наук: 13.00. / Н.Б.Гонтаровська. – К., 2012. – 48 с .

2. Писарчук О.Т. Організація освітньо-розвивального середовища в системі підготовки майбутнього вчителя початкової школи / О.Т.Писарчук. – Тернопіль: Вектор, 2015. – С.7
3. Писарчук О.Т. Реалізація педагогічних умов підготовки вчителів початкової школи до організації освітньо-розвивального середовища / О.Т.Писарчук // Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць. – 2015. – № 764. – С. 135-136.
4. Пріма Р.М. Професійна мобільність майбутнього вчителя початкових класів: навчально-методичний посібник / Р.М.Пріма. – Луцьк : Вета, 2007. – 235 с.

УДК 37.022

Літвін Ю.О.,
*викладач психолого-педагогічних дисциплін,
КЗВО КОР «Білоцерківський гуманітарно-
педагогічний коледж»
(м. Біла Церква, Україна)*

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПЕДАГОГІЧНОЇ РЕФЛЕКСІЇ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Інтеграція України в європейський освітній простір, соціальний прогрес та модернізація освітньої системи вимагають від педагогічних працівників завжди бути у «тонусі». І хоча кожен по своєму розуміє даний вислів, актуальним залишається питання професійної підготовки вчителя, особливо початкової школи, до виконання освітніх завдань.

Така ситуація змушує вчителя постійно знаходитись у творчому пошуку, самовдосконалюватись та навчатись. Спалах пандемії зумовив ще більшу інтенсифікацію освіти: вчитель не лише здійснює свою педагогічну діяльність, а й забезпечує зворотній зв'язок, консультує не лише учнів, а й батьків, надає рекомендації, паралельно навчаючись та вдосконалюючи свої